

DEBRECENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA: A MAGYAR IRODALMI ÖNKÉPZŐ-TÁRSULAT.

Mindennemű, akár a szerkesztőséget,
akár a kiadóhivatalt illető küldemény
a főiskolába címzendő.

Megjelenik: havonként háromszor.

Felölös szerkesztő:
KUN BÉLA.

Főmunkatárs:
SIPOS BÉLA.

Kiadóhivatal főnöke:
INCZE ZOLTÁN.

Előfizetési ár:

Egész évré 3 frt, félévre 1 frt 50 kr,
negyedévre 75 kr.

Egyetemi és akadémiai hallgatóknak közép-
iskolai tanulónak és önképzőköröknek egész
évre 2 frt, félévre 1 frt.

Egy szám ára: 10 krajcár.

Jogok és kötelességek.

— A Konrád Ernő cikkéhez. —

Egy idő óta szokatlan és sajátságosnak nevezhető állapotok kezdenek feltűnedezni ifjusági életünkben, mely különben is már régóta ki-ki szokott téregetni a rendes kerékvágásból. A magyar ifjuság társadalmi sulya, melynek fokozatos növelését elődeink maguk elébe tűzték cél gyanánt, s az iparkodás azóta sem szűnt meg: ez idő szerint nem csak hogy nem emelkedhetik egy és más ok miatt, hanem még csökken is, dacára a „központ” jelenlegi dicséretes buzgóságának. Nem is szólva arról, hogy még saját magunk, az ifjuság között sincs meg az a harmónia, a mely pedig a vállvetett munkálkodás eredményének egyedüli biztosítója lenne: „feljebbvalóinkkal”, a tanárkarral szemben is bizonyos kellemetlen helyzetekbe keveredünk.

A diákszövetség szép eszméjét gonddal ápolgattuk éveken keresztül, szüntelenül szemünk előtt lebegvén azok a célok, melyeknek megvalósítását a közös szövetkezéstől teljes joggal várhattunk volna. Ámde éppen akkor, a midőn már csak a záró követ kellett beilleszteni a nagy épületbe, történt, hogy a vezérő „központ” hazafias érzelmeinek lángjai kissé magasabbra csapkodának (p. o. a kvóta ellenes tüntetések), mint azt különben oda fent szereték volna s így esett meg velünk az a blamázs, hogy „fellebbvalóink” atyai gondossága szépen kiugratott bennünket a diákszövetségből, bár, reméljük, nem sok időre. A bodrogszparti Athénnek nevezett Sárospatakon az ifjuság bizonyos kényes kérdésekben a tanári karral volt kénytelen ellentétes álláspontra helyezkedni, Debrecenben is fenyegető felle-

gek gyülekeznek e tekintetben. Szóval, reánk, ifjuságra ez idő szerint nem a legjobb idők járnak...

Tisztelt kollegám, Konrád Ernő ur legközelebb e lap hasábjain fölöttébb talpraesett, helyes alapokon álló cikk keretében szóvá tette a tanárkar és az ifjuság jogát, teljes objektivitással mondva el véleményét a mekülönben meglehetősen kényes kérdésről. Cikke folyamán szives volt elrettenítő példaképen a sárospataki paradicsomi állapotokat is fölemlíteni s ily módon a pataki ifjuság nagy részének nem éppen irigylésre méltó helyzetét szélesebb körben is ismeretessé tenni. Nem szólva most a már régebben, több mint egy év óta beszüntetett, s haladásában ekkép megakadályozott *jogászegylet* dolgairól: az Ifjusági Közlöny betiltásának körülményeire vonatkozólag van szerencsém a K. E. ur sorai után némi helyreigazítással, illetve bővítéssel szolgálni.

A sárospataki ifjuság jobb sorsra méltó Közlönyét a *tanárkar* szüntette be, bár ezt a tervbe vett cenzura esetleges behozatalával maga az ifjuság éppen úgy megtette volna, csak hogy természetesen egészen más indokolással. A cenzura intézménye nem jutbatott érvényre; éppen ezért lehet hálás a pataki ifjuság a Magyar Irodalmi Önképző Társulat akkori tanárelnökének, a ki, midőn a lap cikkeinek ellenjegyzésére akarták kényszeríteni, inkább *azonnal odahagyta* tanárelnöki állását, mintsem a lealázó cenzori hatalmaskodást gyakorolja.

A lap beszüntetésének okait amaz apróságok képezték, melyek „laptöltelék” gyanánt a Közlöny számainak utolsó lapjain szoktak volt napvilágot látni. Ártatlan diák-viccelődések, helyi érdekű csevegések, a melyek, magyarán mondva, a légynek se vétettek volna semmit s a melyek a maguk igénytelen volta mellett is, az ifjuság romlatlan gondol

kozásmódjának voltak sokatigérő bizonyítékai. De a lap pályafutásának azért meg kellett akadnia, mert a hol csak tehette, szeretett kimondani az igazságot s arra törekedett, hogy egy oly ifjúság életének lehessen az organuma, a mely a modern idők szelleme szerint nem csupán a mások esze után halad, hanem saját maga is gondolkodni merészel.

A M. I. Ö. T., mint a lap tulajdonosa, a betiltás óta terjedelmes kérelmet menesztett az akadémiai székhez, kérve a Közlönynek tovább folytatását, körvonalozva egyszersmind azt a viszonyt, mely a társulat és a lap között fennáll. A tanárkar ezt a kérvényt visszautasította, végső reménysugárként azonban fentartotta azt hogy azért a tovább folytathatás megengedésének lehetősége nincs kizárva, ha a társulat még jobban megigéri a „megjavulást” s még keményebb hurokra köti azt a pórázt, a mely a társulatot és a lapot összefűzi. Hogy ezután mi lesz: az a jövő titka.

Cenzura tehát nincs, de lap sincs; én pedig, mint „beszüntetett” és akadémiai székileg megdorgálásra ítelt szerkesztő csöndesen elmélkedhetem most már a fölött, hogy mégis csak szép dolog lehet az, ha a tanárkart és az ifjúságot a kölcsönös szeretet és bizalom kapcsai csatolják egymáshoz; de másrészt azt is kénytelen vagyok belátni, hogy minden olyan helyen, mint Sárospatak, hol a K. E. kol-

legám találó szavaival élve, a tanárkar felügyeleti és ellenőrzési joga oly annyira „ráülledett” az ifjúságra, arról a szép dologról aligha lehet szó.

Aztán, mint „rovott multu” szerkesztő, elmélkedhetem a fölött is: mik hát voltaképen a tanárkar jogai s melyek az ifjúság kötelességei?

A tanárkarnak, már a dolog természetéből kifolyólag, mindenesetre kell, hogy jogában álljon az ifjúság különböző egyletei, társulatai fölött a jóindulatu atyai felügyeletet, ellenőrző szerepet gyakorolni s a mennyiben sajnálatos esetek, visszaélések merülnének föl, azokkal szemben a megfelelő rendszabályokat foganatosítani. De annak a tanárkarnak, a melynek hivatásából kifolyólag kötelessége az ifjúságot szeretettel, jóindulattal a helyi irányban vezetni, s a mennyiben arról egyszer-másszor letért volna, bizalommal a jó utra terelni, semmi esetre sem joga az, hogy az életbe való kilépés küszöbén álló ifjúság intézményeire a neki nem tetsző esetekben azonnal rátegye a kezét mostohán, minden szeretet nélkül, eltöltve a mélyebben gondolkozni szeretők szívét keserűséggel, megtanítva az ifjúságot az iskola falai között arra, hogy tőle, tanáraitól később, ha kilép az életbe, a tanítványi hálás szeretet helyett idegenül forduljon el a diákevek szomorú s a lélekbe erősen bevésődő tapasztalatai után.

TÁRCA.

Adieu!

Édes tündérkém isten önnel!
Magácskát én nem untatom,
A mi szerelmünk csak álom volt,
Egy fényes álom — hajnalon.
Fölbredénk... S habár szívünket
Az elmúlt kéj átrezgi még,
De az égő, bűvös mánornak
A vége, hajh! elérkezék.

Összekötözgetvén csokorba
Emlékeink virágait,
Valami fájón zsongó érzés,
Hígyje meg, úgy elszomorít.
Látom magam a kis szobában...
Szeme forró tűzben ragyog,
És édes, piros kis szájára
Hő záporban szakad a esők...

Édes tündérkém isten önnel!
Ön jobbra én balra megyek.

A mi ezentúl összefűz még,
Az már csak az emlékezet.
A szerelem csapongó lepke,
Ma ide, holnap oda száll,
S a mi szívünk virága hervadt
A nagy tüztől örökre már!...

Én hiszem...

Én hiszem, hogy szeretsz,
Hisz' ki is mutatod,
De csak miként egy ékszer,
Divatos kalapod.

Ma még tekinteted,
És mosolyod enyém,
Hajadat, arcod', ajkad'
Mind én bírom, csak én.

Holnap már szívemet
Unottan eldobod,
Mint értéktelen ékszer,
Divatmult kalapod'...

Diemár Emil.

Az eféle helyzetek közt az ifjuság joga: semmi; kötelessége: szolgai meghódolás a felsőbbség parancsai előtt, a szorosan vett tanulmányi kötelezettségeken kívül semmi más dolog felett gondolkodni, eszmélni nem szabad s ha könyvei mellől felkél, legyen olyan, mint a tehetetlen fabábu. Akkor föltötte jól fognak menni dolgai, és hosszú életű lesz e földön.

Hát ez sehogy sem jól van így. Főiskoláink hazafias szellemben nevelkedett nemes ifjusága nem így fogja fel a tanárkar és ifjuság közt levő viszonyt; neki egészen más eszméi vannak a jogokról és kötelességekről, s a mig ez így lesz: sohasem panaszkodhatunk a miatt, hogy romlik a közszellem ifjusági életünkben.

Elvégre is, manapság a tanult embertől nagyon sokat kíván az élet, a társadalom. Nem elég a puszta tudományos képzettség; ha nem tud önállóságot kifejteni a gondolkodásban, ha nem képes okosan megfontolni mindazt, a mi körülötte történik, a miben él: feje fölött átzúg az ár s ő ott marad egyedül, megcsalódva. Ha a középkor zárdáinak tudományos légkörében, szűk celláiban lehetett is ifjuságot nevelni: az akkor uralkodott szellemet nem lehet ráhúzni a mai idők ifju nemzedékére; az e fajta kísérletek kegyetlen bosszút szoktak állani az elkövetőkön előbb-utóbb.

Köszönöm K. E. kollegámnak, hogy cikke révén alkalmat adott nekem mindezek elmondására s kérem őt s vele együtt a debreceni főiskola nemes ifjuságát, hogy sárospataki testvéreik ügyei iránt eddig tanusított jóindulatú figyelmüket őrizték meg továbbra is!

Ifj. Zsoldos Benő.

Március 15-ike s az ország ifjusága.

A budapesti „Egyetemi Lapok“ legközelebbi számában Váry Ortmann Albert, az Egyetemi kör buzgó elnöke, lelkes cikkben foglalkozik a közelgető félszázados évforduló megünneplésével s kiváltképen óhajtáná, ha a nagy napon az egész ország ifjusága összegyűlné Budapesten.

Szép terv, szép álmom! — látni az egész országnak, látni a magyar haza szívének, hogy a vidéken is él a régi erkölcs, a vidék ifjusága is hevül, lelkesül és rajong, egygyé olvad a központtal a hazafiaság, a szabadságszeretet, a mult ápolásának szent erényében, bemutatkozik fennlobogó ifju tűzével, bemutatkozik mint a nemzet életfájának üde zöld hajtása; összedobbant szívvvel áldozik a hős apák dicső emlékének, szent fogadással pecsételi meg a jövő biztos boldogságát, felölti lélekben, elmében és szívből a régi márciusi ifjak regés bátorságát

Szemedbe néztem....

*Szemedbe néztem pillanatra
Mosolyt kerestem arcodon,
Azt gondolám, ígézet elfog,
Mint régen, most is álmodom.*

*S te rám nevettél, szép szemedből
Száz tűz-sugár villant reám,
Hiába... szívem lánggra nem gyult,
Mint régen, most nem álmodám.*

*Fölujul egy-egy édes emlék...
Az álomból csak ez maradt,
Illatot érzek, bár a rózsa,
Lenn nyugszik már a hó alatt.*

*Szerettelek... a mult előtttem
Mint lenge felhő elsuhan, —
Szívem szabad s nem csaltalak meg,
.... Ábrándkorom a sirba van.*

Kun Béla.

Történet.

Nézem a tüzet. Játsszin lobbanó sugárokat lövell s önmagát emészti, önlángjában hamvad el. Vidám pattogása mind elhalóbbá válik, lobogása mind csenedesebb, a kiszűrődő piros sugárkéve mind vékonyabb, végre a láng egy utolsót lobog, nem marad más, csak a zsarátnok, az is mindig fogy-fogy, aluszik az élet s csak a hamu szürkésege mutatja a lángnak végzetét..... Elmulik, elenyészik, volt és nincs.....

* * *

Egykoron örök hűséget fogadtam. Rózsapiros reményekkel tekintettem szerelmi jövőm elé. Számitgattam, mikor végezek, hogy szabad legyek... Szép szempár után bódulva futottam. Álmodtam. Tudtam hogy viszont szeret... angyalnak képzeltem, kinek szerelme örök és változatlan, mint az enyém, mert hogy én állandó maradok, szent meggyőződés volt. Tavasz koromat éltem..., éltem gondtalan, csordultig tele szívvvel, idylli boldogsággal.

Ez volt az első felvonás.

8*

felölti testben a nemzeti viselet egyszerű, de mindeneknél becsesb köntösét, melyhez félszázad multán is annyi lelkesítő szép emlék fűződik.

Ez a központ álma, terve és célja!

Valóban minden habozás nélkül a hazaszere-
tetből fejlődő kötelessége az egész magyar ifjuságnak
hozzájárulnia. Nem tűr vitát, nem tűr ellenvetést e
hagyományos erényekből táplálkozó cél, csupán a
kivitel körül szükséges a gondos tanácskozás.

Mert tekintetbe veendő, ha a magyar ifjuság
színe-java Budapestre zárandokol, mint lesz akkor
a vidéken, hol aránylag szintoly nagyszerűen kell
megnyilatkoznia az ifjuság lángoló lelkesedésének,
mint a központban. Mi lesz a vidéki ünnepekkel,
ha a jobb erőket az akadémiák áldozatkész haza-
szeretete elbocsátja a saját kebléről, hogy oda fönn
méltón és dicséretesen képviseljék! lelkesedésben,
szóban és tettben az otthon maradottakat?

Ez az egyik.

A másik: a fent rendezendő ünnepségnek, bár
részesei az ország minden tájáról verődnek össze,
mindenben egyöntetűnek kell lennie. Semmisem
segíti ezt elő jobban, mint a közös ruhaviselet. Hajh
de az ezredévi ünnep fájó tanulságát adta, hogy ez
igen-igen nehezen, vagy éppen nem vihető ki.

Épen ezért az akadémiáknak a legnagyobb
előrelátással kell eljárniok, hogy kellő szerepkör-

és munkamegosztással, a saját ünnepségeik sikerü-
lését biztosítsák s a központon is méltóképen helyet
szerezzenek magoknak kiküldöttheik által, továbbá a
felménőkre nézve kötelezővé kell tenniök a magyar
ruha beszerzését, illetve viselését.

Mi reánk, a debreceni ifjuságra vonatkozólag,
nagy hivatást ír elő március idusa.

A debreceni akadémiának az egész országban
való elsősége már maga oly momentum, mely fel-
tétlenül követeli a céltudatos, az önérzetes, a hozzánk
méltó részvételt az országos örömnépben, úgy
Budapesten, mint itthon; ama felirat, melyet annak
idején a debreceni akadémia polgársága március 15
törvénybeiktatása véget a képviselőházhoz intézett,
a munka teljes befejezésére, a benne hangoztatott
szavaknak lélekben és tettben való betöltésére
kötelez.

S van még egy fő ok, mely a háttérből óriási
méretekben emelkedik föl s ez az akadémia jó
hirneve.

Nem bontogatjuk, volt-e rá igaz ok vagy sem,
de tény, hogy az utóbbi években, sőt a legközelebbi
multban, a királynapok alkalmával, a mi ifjuságunk
életrevalósága s nemes lelkesedése iránt, több hely-
ről, többféle aggály merült föl, úgy hogy a ki egy-
egy tapasztalatából következtetve ítélkezett felet-
tünk, méltán gondolhatta az említett felirat körül

El kellett jönnöm abból a városból. Meghajlot-
tam a rideg kényszerűség előtt, s azzal az édes-bus
gondolattal vigasztaltam magam, a szívem ott ha-
gyom s lesz még idő, mikor visszajövök érte, s az
ővét is elhozzom... Morzsoltam a napokat, s csudá-
latos, mindig vártam a postát.

E várakozói álláspont volt a 2-ik felvonás.

A posta hűtlen vala. Nem volt mit tennem,
felajzottam a lantot, bár csak fűzfából készült, zen-
gedező ritmusokban akartam tudatni vele, hogy
még élek és várakozom postától-postáig. Hiába, el-
felejtett megérteni. Gyári gyorsasággal készült
rímes soraim nem találták meg az utat, hol közle-
kedhessünk. Eltökéltem magam, hogy inkább bizo-
nyos rossz, mint bizonytalanság. Legalább tudom
magam mihez tartani. Vagy szeret s akkor enyém
lesz a világ boldogsága, vagy nem szeret, akkor
martyrja leszek hűségemnek s a legrosszabb eset-
ben, — megőrülök, vagy, — vagy! Ha lenni kell,
hát legyen krízis.

Ez volt a harmadik felvonás.

A viszonyok úgy alakultak, hogy vértanusá-
gom kikerülhetetlennek látszott. Megtudtam egyet-
mást róla a barátaimtól. Nem átallott nyílt titkot

csinálni szívbéli ügyünkről. El-elejtett pár szót, jó
komáim felszedegették s összeállították sajtó szív-
vel az ítéletet: „Nem szeret.” Megtudtam hát a bi-
zonyost. Ugy érzem az örvénybe rohanok. Küzköd-
tem magammal napokig, hattyudalomat elsírtam a
zuglapban s gyűlöltem a — postát. Végzetemet
tudtam, hogy meg kell örülnöm, tragikumomnak
teljesnek kell lennie, kifeszített izmokkal usztam
az ár ellen, a mennyiben elhatároztam, feledni nem
fogom őt hűtlensége mellett sem, bármennyire is
volna kedvem az élethez; mert a nemfeledés a fér-
fiás önérzettel megőrzött és nem viszonzott szere-
lem, folyton emésztvén ifju erőmet, előbb-utóbb az
önfeláldozó, dicső halál karjaiba vet. Előre hát a
csalódás sivatagján, fojtson meg a számum szele,
takarjon el a féltőles homok, meg kell halnom, mert
változnom nem szabad, mert a hősnek buknia kell...

Ez volt a negyedik felvonás.

Következik az ötödik. Kétségbe esnem, meg
örülnöm, vértanu halált szenvednem kellene, vagy
pedig a szaharai homok alatt várnom a feltámadást.
Szóval buknom kellene, buknom szörnyen, iszonya-
tosan, megrázóan és megindítóan. Halálom hadd
zúdítaná arra a hűtlen leányra örök lelki furdalás-
nak átkát...

kifejtett lelkes buzgóságot, a hirteleni, percnyi fellobbanás szalmalángjának...

Meg kell mutatnunk, hogy ez nem igaz! Március idusának napfényében tisztán fog ragyogni szeplőtlen erényünk gyémántja, az impozánsan nyilatkozó lelkesedés tüzeiben el fog hamvadni az aggályok végső törmeléke.

Igy lesz, mert így kell lennie!

S mint Debrecen, a többi város akadémiaja is összetett erővel valósítja meg a budapestiek nemes álmát, az egyetemes magyar ifjúság jó hírnevére, dicsőségére és becsületére.

Reminiscenciák.

Irta: **Konrád Ernő.**

(Folytatás.)

A tanulószág mozgalmának egyik fontos mozanata az 1862 február 2-án megült Tököli-Sabbás emlékünnepe. Az erről szóló tudósítást már a H. K. melléklapjában találjuk, mert a szerkesztő annak vezércikkében mondja, hogy: „A rendes heti számokon kívül szándékom két hetenként egy számban mellékletet adni. Oka ennek az, mert egy új rovatot nyitottam meg, melynek címe „Tanulósági élet“ s ha ezt kellően akarnók betölteni, az eddigi rovatok

S lám mégis megvagyok. Abszolút nincs kedvem hozzá, hogy szép szemekért tragikus hős legyek. Megmaradok a mindennapiság zajában, végzem pályám dolgait csendesen és nyugodt kebellemel. Azt sem tudom, feledtem-e vagy nem feledtem, csak annyit jelezhetek szakértő vizsgálataim alapján, hogy szívem békés hajlamokkal van tele, melyeknek sima tükörét fodros hullámokkal sosem borzolja föl a gavallérhősködés indulatos szele.

S ha néha mégis nem lehet megtagadnom, hogy multamra egy-egy tekintetet vessek, mosolyogva kell belátnom, a négy felvonáson keresztül elemmentáris erővel fejlődő és készülő tragédia, nem volt más, mint komédia.

Ártatlan vigjáték!

*

Nézem a tüzet. Játszin lobbanó sugárokat lövell s önmagát emészt, önlángjában hamvad el. Vidám pattogása elhal, mert nem éghet örökké. Ez az egész. Nem támadnak bus gondolataim, nem vádolgok senkit, sem azt a szőke kis leányt, sem magamat. Elmondhatjuk mindaketten a tüzről és szerelemről: Elmulik, elenyészik, volt és nincs.....

Sal.

nagyon kis helyre szorulnának, sem az ujnak elég-séges tér nem volna A tanulósági élet rovata pedig mellőzhetlen: ebben rakjuk le a diákság jelenének történelmét az utókorszámára..... „A mult évben néhány cikket irtam „Röpszavak“ cím alatt. Ezekben vezetett be először a tanulósági élet. E cikkek közül nőtte ki magát ez új rovat, melyben főtér az Önképezde üléseinek szemleszerű leírására lesz szentelve, ekkor fog a H. K. címének: az „Önképezde Köréből“ megfelelni. Ugyszinte az olvasó egylet választmányi és a tüzoltó Társulat mozgalmi is időnkint figyelemmel fognak kísértetni, hogy az ellenőrző közvélemény a nyilvánosság verőfőnyé elé hozza a testvér egyletek működését. Isten áldja, Isten védje az egész Ifjúságot.“

Valóban Balogh Ferenc iránt hálával tartozik azon kor, hogy egyrészt történelmi műérzékkel fentartotta és megörökítette emlékezetét, másrészt, hogy felismerte a nyilvánosság hatalmas ellenőrző erejét.

Áttérve a Tököli-Sabbás ünnepére, erről a következő, a kort is jellemző bevezetéssel ellátott tudósítást olvassuk: „Ez év is meghozá a kegyeletesség ünnepét, ismét megzendíté egy lelkes alapító s egy társ nemzet nagy fiának emléke felett a bús halotti dalt e főiskola énekkara. Nem volt ez ünnepély a tavalyi nagyszerű százados emlék-ünnepélynek hasonlója, mert hiszen világosabb volt akkor a kedélyvilág derültebb az egyesek reménye; akkor a piros hajnal hasadást lestük, most a vérszínű esthajnal közeledtét várjuk, — mely után ha éj következnek is egy időre, — a regg el nem maradhat; akkor nyílt volt a szív és a remény, most a csalódás után mindenki bezárta szívét, nem láthatjuk mi van benne, remény, hideg közöny, vagy ennél is rosszabb!..... Az ideai emlék-ünnepet maga az énekkar tartotta kizárólag.“ Az ünnepély iránt a közönség annyira érdeklődött, hogy az énektermet zsúfolásig megtöltötte, sőt nagy volt azoknak a száma is, kik be nem juthattak. A közönség közt nyomtatott rendszorozat osztaték szét. Miután a főtiszt. superintendens ur meg nem jelent, az ünnep a Tököli emléket busongó gyász dallammal vette kezdetét. Majd felügyelő tanár Tóth Mihály ur a jutalmazandó tagok neveit jelölé ki, mit követőleg, a hon Istenétől áldást és védő kart esdő nemzeti ima, a hymnus zendült meg. „Ezután a rendszorozat szerint jöttek a dalok következő rendben: 1. Hazám, négyes szóhang. 2. Előre, csatadal. 3. Népdal. 4.

Hazánk. 5. Kulipintyó. 6. Bordal. 7. Csikóbőrös kulacs. 8. Girondisták dala. 9. Klapka induló. A programm tagadhatatlanul igen jó rendezéssel volt összeállítva, a sok új — s részben itt támadt dalok osztatlan tetszésben, több zajos tapsban és ismételtetésben részesült. Még egy pár rögtönzött dal hangjai mellett az élvezettel megelégtült közönség.

Kétségtelenül magán viseli a bélyegét ez a fent leírt ünnepély annak a kornak, mely a hazaborus egét oly féltő reményekkel vizsgálta, mely borongós, de mégis bizó kedéllyel igyekezett a jövőbe hatolni.

Szinte rosszul esik olvasni, hogy az ünnepély komolyságát a bejutott, oda nem illő elemek nem tartották kellő tiszteletben, miért is a referens azt ajánlja, hogy jövőre belépti jegyeket bocsásson ki az illetékes közönség megóvása végett. A H. K. tudósítója avval zárja be leírását, hogy „Egyébiránt jövőre kedvesebb és vigabb ünnepet kívánok kántortársaimnak s a rémes álmu szunnyadás helyett zajgó éltet a hazának!”

Tulzások.

(Folytatás.)

Az említett 2-ik cikknek, melyet Bagaméry Károly ur ír, alapeszméje: a *„specifikáció nem egyéb, mint a protekció érvényesülése az érdem rovására.”*

S csakugyan, ha csoportosítva fölhozott indokait készpénz gyanánt veszszük, nekünk is erről kell meggyőződünk, de ha a látszat csalékonyságáról némiképen is megemlékezünk, egyszeriben nem látjuk oly ijesztően sötét színben a világot, mint a milyennek Bagaméry ur fekete ecsetje festi.

Bagaméry ur már elismeri, mit az előző cikk írója mindenkép a nemlét alvilágában szeretne tudni, t. i. a jogászok legációba járásának törvényességét, bár bizonyos fanyarsággal vallja meg, minden csak azért van, hogy „az egyházak ünnepkövet nélkül ne maradjanak.”

Elmondja azután, hogy „rendesen nagyobb egyházakba történik a kihívás, legtöbbször jogász részére,” s gyönyörködtet ama „positiv tudomásában,” hogy nagy gyülekezet olyan férfit óhajtott követjének, kinek képessége ellen kisebb gyülekezet is felemelte ünnepélyes vétő-jogát.

Megtörténhetik ez igaz, de ez csak egyes eset s általánosságban nem fogadható el a kérlelhetetlen bíraskodás alapjául.

Jön azután a végítélet, a fő „erkölcsi következmény” t. i. hogy a specifikáció miatt el levén zárva a theologus a nagyobb gyülekezetektől, marad „tudatlan, műveletlen.”

A szerénykedés nemes erény, de az ilyen önlesilányítási elmélet, az ilyen önnön aláírással szentesített szegénységi bizonyítvány fura egy dolog volna, mosolygunk rajta s magunk is azt mondjuk: nem hiszszük, még ha nagyobb legációba nem jutna is el az ördögös specifikáció miatt a theologus ifju. Pedig hogy nagyon eljut, a ki akar, bármennyire is szapulják a specifikációt, az tapasztalati tény.

Ezek után hittani áradozás következik a cikkben a „született ur Jézusról, a megígért Szent-Lélekről” kikerül „hévvel és bensőséggel” készül predikálni „szegény theologus” mikor reményének szép virágát elhervasztja a specifikáció folytató őszi szele, azt zugván: „állj félre.”

Majd ige zendül „a hittanhallgatói pálya quantitási és kvalitási tekintetben való gyengélábúságáról,” a theologusok „száraz kenyéréről,” a tanulmányok követelte „négy év egykedvű lemorzsolásáról” stb. stb., a mi fő, mindenütt szép stilusban és a szóalakok ügyes kezelésének fortélyával. Mindenünnen kisír: pokolba, el a specifikációval, csak arra nincs felelet: miért, miért?

A humorizálás, bár az életrevalóság s a leleményesség tetszetős bizonyága, sokszor önkelepcébe csusztatja a mestert. Így történt t. cikkirő urnál is. Azt mondja ugyanis: *„Felcseperedvén a deák, apám uram, presbyter bátyám uram könyörgésére, megdöntendő azt a közmondást „egy próféta sem kedves a maga hazájában,” kihivatik, „mert otthon a gyerek sok pénzt összeszed.” A gyülekezet pedig, mint az ártatlanság báránya megnyugszik a bölcs tanács-végzésen.”*

E szerint tehát a specifikáció mindig nyomorítja az üdv ígérére szomjazó templomi népet. A presbyterium céltábla, melyre az ünnepek alkalmával szerényen meghuzódó legatus, mikor visszatér a kollegiumba, heves mozdulattal mázolja föl humorizáló aphorismáit.....

A presbyteriummal lehet packázni, a jóltevővel az egyházzal szemben méltatlankodni, a mint az időjárás hozza, mert hiszen a gondolat és szólás-szabadság idejét éljük.

De eddig és ne tovább!

Az igazat megmondhatjuk, de váljék az tisztességünkre.

A specifikációt eltörölni nem lehet. Nem pedig azért, mert eredete régebbi időkbe nyulik vissza, mikor még csak theologusok mentek legatióba. Ha azokra kiterjesztették a specifikációt, megkaphatják azt a joghallgatók, gymnazisták is, kiknek joguk a legatióba járáshoz kétséget nem szenved.

Azt lehet mondani, jobb volna, ha nem lenne specifikáció e hitvány árnyékvilágban, de telt tudóval declamálni, hogy ne legyen, gyermeki merészkedés és lázongás az egyházak ellen. Ha olyan nagyon szorosan vesszük a dolgot, akkor hiába nézzük, méltányos vagy méltánytalan, érdemet jutalmazó vagy csak kikunyorált volt a specifikáció, a pusztá ténnyel, hogy az egyház akarta úgy, meg kell elégednünk.

A semminél is kevesebb lesz a siker, ha kényünk kedvünk szerint neki rontunk az egyházaknak, kevesebb, mert az eddig elért eredményt is kockára tesszük és ártunk önmagunknak. Fájdalom! aggasztó jelek mutatkoznak épen a tiszántuli kerületben! Egy bihari nagyobb egyházban az iskolákat a községnek kénytelenek átadni, a legációt megszüntetik, mert 700-an felekezetenküliek lettek s így megzavarodott az egyház belső szervezete.

Ily körülmények mellett bűn a tapintatlanság. Ha tisztelt akadémiai polgártársaimnak a specifikációról szóló cikkei közül bármelyiket a presbyteriumok zöld asztalára tennők, a bennök foglalt diszes jelzők és szerénykedő mondások könnyen oly hangulatba hoznák a presbyteriumot s általa az egyház-községet, hogy a legközelebbi legátust vagy szépszerivel kinéznék a faluból, vagy esetleg addig-addig hánytorgatnák az ügyet, hogy a legáció létkérdése is felvetődne, sőt még komolyabb káros következmények is fejlődne...

Ha nem hiszik t. polgártársaim, ám próbálják meg, nyujtsák be cikkeiket a presbyteriumok elé javaslat képen s fűzenek rózsapiros reményeket a döntéshez. De ha csalatkozni fognak, emlékezzenek, hogy sok hiábavalóságot szerkesztettek össze s a céltól még messzebb vetődtek, mintha semmit sem tettek volna.

A specifikációnak csak megszorításáról lehet gondolkodnunk. Elnézés, hiba, csalatkozás itt is megtörténhetik, mint mindenütt. Épen ezért azt kellene kimódolni, de persze kérőleg, nem pedig hűsködéssel, hogy egy egyház egy évben csak egyszer specifikálhasson, s hogy a kihivott méltó volta kétséget ne szenvedjen, itt a főiskolában tüzetesen

meg kell győződnie a felügyelőségnek a kihivott alapos készségéről, a szónoklásban való jártasságáról, tekintetbe kell venni egy szóval, megérdemli-e a kihivott valóban az illető egyház jóindulatát vagy nem?

Ha a felügyelőség bölcs tapintata nem tartja hihetőnek, hogy a kihivottat nyugodt lelkiismerettel bocsátja az ünnepkövetségbe, illő módon tudtára adandó volna az egyházaknak.

Igy aztán „a protekció érvényesülése az érdem rovására” nem következne be, mint sötétén látó akadémiai polgártársam hiedelme tartja.

Kun Béla.

Otthon.

— Acsay Lajos. —

A kinek oly otthont adott a jó Isten
A milyen az enyém,
Zuduljon bár rája az élet viharja:
Nem lehet az szegény!
Hogy ha a küzdésben kifárad a lelkem
És pihenni vágyom,
Csitul a fájdalom szülőházikómban,
Ott van boldogságom!

Mikor már belépek picike ajtóján,
Könny gyűlik szemembe...
Vissza varázslódnak a szép gyermek évek,
Multam jut eszembe...
Mig így elmerengek a letűnt időkön,
Alig veszem észre,
Hogy kis testvéreim körém gyülekeznek
Vigan, nevetgélve.

Alig tudom őket sorjába csókolni
Olyan sokan vannak!
Meglátszik arcukon szívüknek öröme:
Hogy engem láthatnak...
Szalad a legkisebb — beszélni se tud jól —
Az édes anyámhoz,
Mégis kigügyögi valahogyan ajka,
Hogy ki jött a házhoz...

Elébem jó anyám, keblére borulok...
Sirunk mind a ketten...
S a könnyekkel együtt homlokunk boruja
Az is messze röppen.

8 a*

*És a mikor aztán kisírtuk magunkat
Bemegyünk mindnyájan;
Mindegyike kérdez, mindegyike szólít
Valamennyi száj van!*

*„Hogy vagy édes fiam? jó hogy haza jöttél
A mi kis körünkbe“ ...
„Meddig maradsz itthon? meddig leszel itten
A mi közelünkbe?
Ugye itthon maradsz?“ százszor is megkérdi
Valamennyi gyermek...
S azt se tudom aztán a sok kérdésben
Melyiknek feleljek!*

*Legkisebb testvérkém oda lopózkodik
Jó anyám keblére...
Aztán oda sugja — mintha félne szólni —
Lágyan a fülébe:
„Mondd neki anyácskám, hogy nagyon szeretjük,
Ne menjen el innen!“
Azt a pici száját, a miért ezt mondotta
Áldja meg az Isten!*

*Dehogyn hagynám el, ha én rajtam állna
Ezt a kedves házat...
Hogy ha rá gondolok a sors kényszerére
Szemem könnybe lábbad;
Dehogyn hagynálak édes testvérkém,
Én áldott jó anyám,
Hisz én azt szeretném, hogy a szemfedő is
Itthon boruljon rám!... ..*

Egy pár szó az egyetem kérdéséhez.¹

1876-tól napjainkig, a mikor a harmadik egyetem kérdése legelőször napvilágot látott, igen melleg érdeklődés mutatkozik annak megvalósítása iránt.

Beszéltek megalakítása idejéről, a mit némelyek a millennium előttre, míg mások ép a millennium esztendejére terveztek volna s aztán a hely megválasztása körül merültek fel ellentétek.

A városok szeretnék, hogy egyetemet nyerjenek. hisz ezzel emelkednék tekintélyük, másrészt a nagyszámu ifjuság nem volna kénytelen idegen helyt tanulni, hanem saját szülőföldjén, vagy ép szomszédjában végezhetné tanulmányait.

Nézzük általános vonásokban min segítene a harmadik egyetem és melyik várost illethetné meg ebben a tekintetben az elsőbbség?

Tény az hogy a 21 esztendőn át időnként felvetett kérdés nincs megoldva, pedig már eljött az ideje a kérdéstről komolyan gondolkozni és gyorsan cselekedni.

A kolozsvári egyetemen a tulzsufoltság még ez ideig nem volt tapasztalható, nem így Budapesten. A központban a sok ezerre menő egyetemi hallgató még csak az előadásokon sem jelenhetnék meg; szegényebb része kiaknázza a keresetforrásokat, megkezdődik a konkurrentia, ezzel az egyetemi hallgatók tekintélyével össze nem egyeztethető és munkának meg nem felelő honorarium s végre mikor nagyobb része nem tud segiteni magán, beáll a nyomor.

Vajjon az a pár ezer forint, a mi egyesek kegyadományozásából begyűlt, orvosolni fogja-e e bajokat és segiteni fog-e a többség anyagi helyzetén, azt a jövő mutatja meg.

Feltétlenül hathatós megakadályozója lenne eme kedvezőtlen körülménynek a hallgatók számának kevesbülése, a mi csak új egyetemek létesítése által lenne elérhető. — Orvosoltatnék a baj a központban, másrészt nem lenne ráutalva a vidék ifjusága sem, hogy a központba tolaikodjék, hanem közelebb megkaphatná alma materjét és kisebb igénynyel, anyagi gondoktól menten, készülhetne ki-ki jövedöbeli célja elérésére. De másrészt is, ha már Magyarország, mint műveltségre nézve számot tevő állam, annyi sokat áldoz a közművelődésre, nem az lenne-e a főfontosságú kérdés, hogy a más államok mintájára, ő is a lakosság arányához mértén, újabb egyetemeket létesítsen?

Vagy nem érdemlenék meg az évtizedeken át nemes missiót teljesítő felekezeti akadémiák, hogy az állam közbelépésével tovább fejlesztessenek?

Itt az ideje, hogy az alföld népes városai közül valamelyik kiszemeltessék és egyetemmel láttassék el, ez azonban még idő kérdése, mikor látják e kérdés megoldására hivatottak ennek szükségét.

A hely megválasztására nézve sem lesz érték-telen egy pár pillanatot szentelni, hogy kitűnjék, melyik érdemelné meg leginkább kedvező fekvése és alkalmas helyi viszonyainál fogva az egyetemet?

(Folyt. köv.)

¹ E tárgyra még részletesen visszatérünk. Szerk.

Kiss Arpád.

Irodalom.

Felhívás előfizetésre.

Mint kezdő író, ki ismeretlen a nagy közönség előtt, csak több nevesebb író és jó barátaim ösztönzésére kísérlem meg, hogy előfizetést hirdessek: „*Hófehérke*” című költői elbeszélésemre, s azt a sokfelől igénybe vett olvasóközönség szíves érdeklődésébe és jóakaratába ajánljam.

Költői elbeszélésem tárgyát a mesék világából vettem, abból a bűvös, bájos tündérországból, melyben az „*Argirus*” hősei is éltek!...

Könyvem április hóban, közvetlen a husvéti ünnepek előtt fog megjelenni csinos füzetben. Előfizetési ára egy forint, melyet a mű kiadójához Dobay János könyvkereskedésébe (Gyula, Békésmegye) március elsejéig kérem beküldeni.

Gyűjtőknek tíz előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgálók.

Gyula, 1898 január 10.

Ifj. Nuszbeek Sándor,
joghallgató.

—

Előfizetési felhívás. Vannak a népek történetében korszakok, melyekre hosszú évek multával is csak kegyelettel tud gondolni, melyeket az utókor szinte fél a kutató tudomány ridegségével vizsgálni, nehogy csak egy vonással is kevésbé költői, kevésbé rajongó legyen az a kép, melyet róluk magának alkotott. Nekünk is van egy ilyen korszakunk: ezernyolcszáznegyvennyolc és negyvenkilenc, melynek 50 éves fordulója közeleg. De ez a két örökké emlékezetes év nagyon különbözik más népek fényes napjaitól; mert vizsgálja bár a történetíró részrehajlatlan tolla, vagy énekeljen róla a lelkesült költő, szabadságharcunk mindenik előtt egyforma marad: csodás, költői, tüneményeszerű. E nagy napok emlékének hatását éreztem én is, mikor az egyes események benyomásait, kisebb-nagyobb versekben, papírra vettem, míg végre a kis versek kötetté gyűltek. Most, mikor az országos ünnep előestéjén mindnyájunkat eltölt ama dicső korszak emléke, „*Visszhangok*” cím alatt összegyűjtve, kiadom e verseket. Ezekkel kívánok hozzájárulni a nemzet kegyeletéhez, egy porszemmel a hatalmas épülethez. A mű diszes kiállításban 1898 február közepén hagyja el a sajtót. Ára 1 frt, postán szállítva 1 frt 10 kr. Megrendelhető szerzőnél (Nagy-

Várad, Nagypiacz-tér, főreáliskola) utánvétellel vagy az összeg előleges beküldésével, mely esetben a könyvet bérmentesen szállítom. A megrendelések beküldésének határideje 1898 január 15. Gyűjtőknek 10 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálók. *Radványi (Krüjser) Aladár.*

Levél Elzához.

(Szinház).

Mikor a körözsvölgyi jégpályán általános csodálkozás közepette merész ivekkel röptünk jobbra balra, megigértette velem, hogy erről a jó debreceni életről nemsokára tudósítani fogom. Maga ugyan kereken rám parancsolt, hogy holmi ostobaságokat ne írjak, mert nincs ideje a hiábavalóságok olvasgatására (csak Benickiné magvas regényeinek tanulmányozására), de hát én még nem vagyok annyira bölcs, hogy a felsőbb mennyiségtan köréből vett értekezéssel mulattassam. Más ehhez hasonló szellemes tárgyat bármint kerestem, nem találtam, így hát kénytelen voltam mind ez ideig várakoztatni levelemre. Tudom, hogy ezért száz meg száz kedves kifejezéssel illetett az édes mamája előtt, elmondott restnek, gondatlannak, hanyagnak, udvariatlannak és így tovább; megéreztem ezt a messze távoból, de sajnós, ez ideig nem tettem semmit jogos és igaz haragjának megszüntetésére. Miután tárgyat nem találtam, eltemetkeztem a jogi könyvek mély bölcsességet tartalmazó lapjai közé, s megvallva az igazat, el is feledkeztem arról, hogy valahol a köröspartján egy kékszemű haragudni akaró, de ilyen jó fiura mint én, haragudni nem tudó kis leány, levelet vár tőlem. Bevallom, hogy ez a legnagyobb mérvű udvariatlanság, és tudom is, hogy ha ezt egy körözsvölgyi aranyifju, például a joggyakornok tette volna, Elza királynő udvarából mindörökre száműzve lenne, de én, ki fájdalom, és a jelen esetben mégis öröm, távol vagyok a körözsvölgyi szőke lánykától, nem jutok ilyen szomorú sorsra, mert tudom, hogy annak a jó fiúnak meg fog bocsátatni. Megbocsát nekem már csak azért is, mert azt a rettenetes udvariatlanságot helyre hozom ezzel a levéllel, a melyet ma postára adva, holnap meg fog kapni.

Irrhatnék én most két tárgyról is, még pedig a jogász bálról és a színházi estéről, de hát így elvenném a maga kedves Páljának a tárgyát, ki a

jogász bálról ír, vagy talán már irt is, megmaradok a színházi estékről való referálás mellett.

Rendkívül sajnálnám, ha e miatt haragját újra magamra vonnám s félelmemet csak az mérsékli, hogy ismerem a színház iránti lelkesedését, mondhatni leges legmagasabb érdeklődését. Hiszen tanuja voltam a nyáron is akárhányszor, hogy a körösvölgyi nyári aréna lelkes vándor művészeit mily jóakarattal pártolta, s kész volt a mama határozott tiltakozása ellenére is oda adni hintaszéket, függönyt, hencsert, lámpát stb stb., csak hogy a rendezés körül hiányok ne forduljanak elő. Emlékezem arra is, hogy a Kati szobacicut a legnagyobb méltatlankodással intette meg akkor, midőn a kakasülőről lekiáltott a szinpadra, mert egy színész ép a maguk plüss salon széjkökre rakta fel a lábait.

Ezek alapján mesélem el tehát, hogy január ötödikén, mint már mi ezt megszoktuk, felgyult a színház nagy csillárja, felharsant a katona zene, pont 7 órakor megkezdődött az előadás. Megvallom, nagy várakozással néztem ez est elébe, mert egy régi, régi, de igen jó darab előadását jelezte a színlap. Rang és mód, Szigeti József arany igazságokat tartalmazó darabja volt műsoron. Higye el kedves Elza, többet ér ennek egy jelenete annál a sok haszontalan regénynél, melynek minden sorában a „gróf így szólt“, „a báró főurias mosolylyal vonult vissza“ stb. stb. s melyet az a haszontalan Pali hordozgatott magának egész nyáron át. Ha látta volna Szabó Irma alakításában Bannai Irmát és Szathmáry Árpádot mint Bannai Gerőt, elérzékenyülve csodálta volna meg őket, s nem Gróf X. Y., Matild, Izaura vagy Eleonora, hanem olyan Bannai Irma-féle leány lett volna ezentul eszményképe. Itt bizalmasan megsugom magának, hogy nekem az egyik feladatomban az, hogy szemmel kísérem az ifjúság színház iránti érdeklődését. Fájdalommal kellett constataálnom, hogy nemes ifjúságunk távollétével tündökölt vala, pedig sokkal okosabban tenné, ha az ilyen zsánerű darabokat nézné meg, a hol tanulhat, jellemekeket láthat, bizonyos következtetéseket vonhat le s nem pedig valami századvégi pikáns (pardon!!) operettet.

Apropos ..... pikantéria. No ebben is volt részünk. Sardou szellemes darabját, a Szókimondó aszszonyt láttuk pénteken. Sajnos, nem mondhatom, hogy valami tulságos jó előadás volt, de ezt kipótolta a szombati est, a mikor Komáromy Mariska ragyogtatta kiváló tehetségét. Méltán irigyelte

tőlem és a debreceni közönségtől azt a szerencsét, hogy Komáromy Mariskát félig a mienknek mondhatjuk, mert egy vidéki színház sem dicsekszik ilyen énekesnővel, ki utánozbatatlanul kedves ugy az operettben, mint a népszínműben. Tegyük mellé Békessyt, a mi kedves baritonistánkat, elmondhatjuk, hogy két ilyen erő ritka, nagyon ritka. A mint elmerengve hallgattam a Sárga csikó poetikus dalait, a mint láttam az asztalra könyöklő Békessyt, a mint azt a szép dalt énekelte:

„Befutta az utat a hó
Céltalanul fut a fakó“ ....

könyv tolult szemembe, pedig a mint nagyon jól tudja, bűnömül sokszor felrótta, nem vagyok idealista, annál kevésbé sentimentális.

Másnapra aztán Ninette előadását vártuk, de Komáromy betegsége miatt hirtelen műsorváltozás történt. Ninette helyett Csiky Gergely színművét a Vasembert adták elő mondhatom igen jó előadásban. Mig egyrészt sajnáltuk a mi kedves művésznőnk betegségét, másrészt örvendettünk, hogy egy igazán nagybecsű, az életet megrázó hűséggel festő színművet élvezhettünk. Van minekünk egy fiatal, színiakadémiát most végzett művésznőnk Fáy Flóra. A lapok mint igen tehetséges kezdőt emlegetik, de mi már a nemzeti színház egyik művésznőjét látjuk benne. Valahogy azt ne gondolja, hogy én titkos imádója vagyok, annál több eszem van, az ilyen hálátlan szerepre nem vállalkozom, sőt igen szigorú kritikusa vagyok, (igaz, hogy a kritikát csak magamnak mondom el), de ha látta volna mint Szentgáli Edithet, megerősítené véleményemet. Pár év múlva olyan művésznő lesz, hogy párját kell keresni, vagyis követi Márkus Emilát! Aztán Tanay! Ez az ember, a kit *ellensége is becsül*, noha az efféle a XIX-ik század vége fele kezd kimenni a divatból. Olyan bravourral játszotta meg kis szerepét, hogy még a közönség az a része is, a mely nem igen szokott tapsolni (értve alatta a hölgyeket), lelkesedve fejezte ki elismerését.

És Tanay..... és Tanay, nagy bánatára néhány női szívnek, vőlegény, még pedig igen boldog vőlegény.

Természetes, hogy maga most egy pár friss újdonságot vár tőlem, vagyis jobban mondva egy-két színházi pletykát, de fájdalom, evvel nem szolgálhatok, bár tudhatja, hogy szívesen áldoznám fel önmagam, csak hogy kedvére tegyek valamit.

Elmondom inkább azt, hogy a legközelebb Madách remekművét, az Ember tragédiáját adták elő. Jól emlékszem, hogy mikor az érettségire készültem, előadásokat tartottam a sétatéren magának Ádám-ról, Luciferről, lelkesedéssel rajzoltam azt a magas, igazán nagy szellemre valló költeménynek szépségeit, most is új meg új szépséget fedeztem fel minden sorában. A közönség is lelkesedett, s izlésről, érzékről tett bizonyosságot, mert öt előadáson zsufolásig megtelt a színház. Ünnepelte a szép Évát, Komjáthynét; Ádámot nemes hévvel, igazi pathosszal, alapos tanulmányra valló alakítással előadó Komjáthyt és Vidort, ki a tudás, tagadás és a gyűlölség vonásait egyesítő Lucifer volt.

Képzelteti, hogy reám nagy hatással volt a darab. Mikor választanom kellett az ember tragédiájának megnézése (már mikor ötödször adták) és a jogbölcészlet tanulása közt, az előbbi választottam és mentem én is lelkesedni, és megtanulni, hogy Ádám szerint minő magasztos a lovagi erény és más efféle poetikus, de a filozófusok által legyaláztott fogalom.

Igazán sok badarságot összefirkálok, bár feltettem magamban, hogy tárgyilagos leszek. De mikor magára gondoltam, magam elé varázsoltam a körösvölgyi leány szobát, hol majd e levelem elolvastatik, nem tudtam a tárgyilagosság mélységes fogalmát szem előtt tartani. De nem tudtam különösen tárgyilagos lenni akkor, mikor eszembe jutott, hogy nekem még lapunk legközelebbi számába színházi referátát is kell írnom. Ugy tettszett, mintha a szedőgyerek árnya folytonosan körülöttem lebegne, vésztjósló hangon kéziratot követelne. Ép azért, bár tudom, hogy indiscretnek fog tartani, haszontalannak fog nevezni, kénytelen vagyok bevallani, hogy tekintettel a szedőgyerek fenyegető árnyára, tekintettel a mostani kollokviumos időkre, e levelem a főiskolai lapokban ép akkor jelenik meg, mikor maga kíváncsian bontja fel, kíváncsian kérdi önmagától: „mit ír ez a szeleburdi fiú?”

Ugy-e megbocsát ezért nekem? Hiszen maga oly jó, oly elnéző, olyan kegyes! Igen, én tudom, hogy megbocsát, már csak azért is, mert tudja, hogy mily végtelenül tiszteli, szereti (no mint testvér a testvért).

△—s.

Vegyes közlemények.

Joó István.

Lapunk zártakor értesülünk, hogy a tiszántúli egyházkerület nagy tudomány középiskolai felügyelője, Joó István jan. 21-én d. e. 11 órakor hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. Kiváló tanférfi volt s az egyházkerület csak a közoktatás terén szerzett nagy érdemeit méltányolta akkor, mikor a tanítóképezde igazgatói székéből ama díszes állásra emelte, melyet a boldogult az egyházkerületi középiskolák körül való hű örködésében haláláig betöltött. A városi társadalomnak is oszlopos tagja volt s hogy a polgároknak pártkülönbség nélkül birta osztatlan bizalmát, mutatja, hogy a legutóbbi nemzeti ünnepen, a király-ünnepen ő tartotta folytonos ovációk között az emlék beszédet. Halála nagy veszteséggel sujtja az egyházat, a tanügyet s méltán gyászolja őt a város polgárságával együtt a tanuló ifjuság is. Koporsója fölött özvegye és két gyermeke könnyezik...Áldás és béke lengjen hámvai felett!

Március 15. A debreceni főiskolában nagy a készülődés a félszázados évforduló díszes megünneplése végett. Kiküldött bizottság készíti elő az ünnepség egyöntetű programját s hozza tudomásra már legközelebb. A tanári kar pedig, mely az ifjúsággal karöltve nemcsak irányításával szokta elősegíteni a hazafias és szent törekvéseket, valóban szép jelét adta áldozatkészségének és lelkesítő szeretetének, midőn a jövő iskolai évi Buljovszky Gyula-féle pályadíjat erre az iskolai évre áttevén, belőle febr. 24-iki határidővel 45 frtot tűzött ki egy márc. 15-ikének félszázados évfordulójára irandó alkalmi ódára. — Mint a napi lapokból értesülünk, az egri katolikus érseki joglyceum polgársága március 15-ikére vonatkozó feliratunkhoz egyhangú lelkesedéssel hozzájárult s a törvénybe írtatásra vonatkozólag kérvényét Kossuth Ferenc orsz. képviselő által benyújtatta a Háznak.

Jogászbál. Heteken keresztül közbeszéd tárgya, annyi meg annyi izgatottság oka, a jogászbál, január 8-án folyt le az „Arany Bika” dísztermében. A rendező bizottság élén V. Szabó János elnökkel, Szücs Gida. Ercsey Géza alelnökökkel mindent megtett a siker és a fény emelésének érdekében. A pompásan, délszaki növényekkel izléseesen feldiszitett bálterem már maga megragadó látvány volt, osztatlan tetszését nyerte meg a közönségnek, az a kedves meglepetés pedig, melyben a hölgyek részesültek, mint a figyelem netovábbja, min-

denkit meghódított. Pompás hangulatban, zavartalan jó kedvvel tartott a bál a késő reggeli órákig, teljes megelégedésére a mulatozóknak. Jelen voltak:

Urnök: Gr. Kornis Zsigmondné, Váradi Szabó Jánosné, Kubinyi Zsigmondné, gróf Degenfeld Ottóné, Sárváry Gyuláné, Kölcsey Ákosné, Ujfalussy Endréné, dr. Balkányi Edéné, Erber Vilmosné, Radetzky Lászlóné, Rothschnack V. Emilné, özv. Csorba Lajosné, Tóth Ferencné, Kölcsey Sándorné, dr. Varga Emilné, Kovács Sándorné, Ujfalussy Józsefné, Kovács Bálintné, dr. Márton Kálmánné, dr. Mezőssy Béláné, özv. Balogh Istvánné (H.-Nánás), Szunyogh Zsigmondné, Szunyogh Zoltánné, Szerdahelyi Ágostonné, Lestyán Adorjáné (Székelyhid), Dócy Gedeonné, Szücs Mihályné, Miklóssy Gyuláné, Kubinyi Györgyné, Laszggallner Kálmánné, Joó Istvánné, dr. Bruckner Ernőné, Békéssy Lászlóné, Csohány Antalné (H.-Nánás), özv. Wimmerné, Takács Ferencné, Juhász Józsefné (H.-Pályi), Miskolc Lajosné, Schwarc Vilmosné, Lemberger Ignácné, özv. Udvarhelyiné, Kovács Józsefné, ifj. Miskolc Lajosné.

Urhölgyek: Sárváry Adél, Joó Irma, Kölcsey Ilonka, Ujfalussy Margit, Ujfalussy Malvin, Rothschnack Róza, Kölcsey Ella, Kovács Laura, Erber Margit, Szunyogh Katinka, Szunyogh Olga, Pongrácz Olga, Lestyán Irma (Székelyhid), Halmy Margit, Mezőssy Anna és Olga, Dócy Ilona, Kovács Sarolta, Békéssy Berta, Szücs Viola, Miklóssy Anna, Kubinyi Margit, Emmert Evelin, Laszggallner Olga és Elza, Csohány Irén (H.-Nánás), Wimmer Ella, Takács Viola, Juhász Ilona és Izabella (H.-Pályi), Miskolc Etta, Schwarc Anna, Sáska Gizella.

A magyar turista-egyesület eperjesi jogászosztálya 1898. évi január hó 8-án, szombaton d. u. 6 órakor a kollégium disztermében vetített képek bemutatásával egybekötött Turista-felolvasó estélyt rendezett. **Műsor:** 1. Elnöki megnyitó. Tartotta: Flórián Károly joghallgató. 2. Szavaltat. Előadta: Szalay Erzsike urhölgy. 3. Kirándulás a Zöld-tóhoz. Irta és felolvasta: dr. Horváth Ödön jogkari dékán ur. 4. Turista-utam a tömösi és töröcsvári szorosok környékére. Irta és felolvasta: Steinmetz János joghallgató.

Meghívó a kolozsvári F. J. tud. egyetemi kör által a kolozsvári Egyetemi Lapok javára 1898 január hó 16-án (vasárnap) d. e. 11 órakor a ref. theologia disztermében rendezett **Matinéere**. — Belépti díj: Földszinti ülőhely 50 kr. Karzati ülőhely 20 kr. **Műsor:** 1. Nyitány. Előadta a ref. theologia zenekara. 2. Magyar népdalok, Zongorán előadta Benel Antal, joghallgató. 3. Elbeszélés. Irta és felolvasta ifj. Téglás Gábor, joghallgató. 4. Magyar népdalok, Cimbalmom előadta Popini Nándor, zene-conservatoriumi tanár. 5. Diákélet a középkorban. Irta és felolvasta dr. Márki Sándor, egyetemi tanár. 6. Szavallat. Előadta Ditrói Nándor, joghallgató. 7. Sarasate. Spanyol tánc. Hegedűn előadta Müller Viktor, orvostanhallgató, zongorán kísérte Senn Ottó, joghallgató. 8. Induló. Előadja a ref. theologia zenekara.

Az egri érs. joglyceum polgársága 1898. évi január hó 15-ik napján az egri kaszinóegyesület összes helyiségeiben segítő-egyesülete és olvasóköre alapja javára tombolával egybekötött Táncestélyt rendezett.

Meghívó a kolozsvári m. kir. Ferenc-József Tudomány-Egyetemi Joghallgatók Segélyző-Egylete javára 1898. évi január 24-én a kolozsvári Nemzeti Szinház helyiségeiben rendezendő zártkörű Jogász-Bálra. **Lady-patronesssek:** Gr. Teleky Lászlóné, Dr. Pásztóri Mórné. **Rendezőség:** Gr. Haller József elnök. Gr. Béli György, Brada Sándor, Persina Viksor alelnökök. **Féder Ottó** ellenőr, Gabányi Imre jegyző, Madaras József titkár, **Pazourek Ferenc** pénztáros, **Pethő József** ellenőr.

A „Debrecen-Nagyvárad **Értesítő**“-nek, az ország egyik legrégebbi magyar lapjának szerkesztését újévtől kezdve a helybeli zsurnalistika egyik kiváló tagja **Nyiri Géza** vette át. Örömmel üdvözljük az új szerkesztőt és sok sikert kívánunk.

Szerkesztői üzenetek.

A lapnak csak egyik felére tessék írni.

Kéziratokat vissza nem adunk.

Névtelen levelekre nem válaszolunk.

P. J. Nagyvárad. Nagyon elhallgattál! Szívesen fogadtunk volna újévi számunkban. Már úgy látom a lustaságból csak radikális kura gyógyíthat ki.

K. Á. Hétfalu. Kimaradt ebből a számból, de fölhasználjuk nemsokára. Miért nem irsz, talán nagyon mélyen belenéztl annak a kis szöke lánynak kék szemébe?

T . . . a K . . . ly. Kiméljen meg bennünket szörnyszülötteitől! Mit szólna hozzá olvasóink bármelyike, ha az ön verseit közölnénk?? Például:

SZERETLEK!

A méla bágyadt holdsugár
Virít a róna tájon.
Szeretlek barna égi lány,
Biz én azt úgy találom.

Jaj! Jaj!!!

K. Z. Pancsova. Jó új évet! Hogy mint vagy? Tudom elfeledkeztl rólunk. Mi nem rólad!

Többeknek. Örvendünk, ha lapunk iránya tetszésüket megnyerte, mi teljes erőnkől törekedünk, hogy a kitűzött nemes célért jól küzdjünk. Üdvözet!

Mizsót A vers kifejezései nem mindenütt költőiek. Egy helyen vastag prózává laposodik egészen. Különben a gondolat szép, kár a kivitel fogyatékosága Ezt nem közölhetjük, de kéressen föl azért máskor, mert öntől még biztosan kapunk jobbat is.

M. J. A cikket kissé erőshangunak találjuk most, midőn a vezetőség iparkodik mindent megtenni az igények kielégítésére; azt a vakációi díjját meg megbolygatni nagyon kényes dolog, mert évtizedek óta így szokás. Tehát nem a cikk minéműsége ellen van kifogásunk, hanem az állást foglalást tartjuk nehézkesnek.

Nem közölhetők: Hajnal, Esik a hó, Első szerelmem, A poeta, A legatus, Bepanaszalom ezt a kis lányt.

X—y. Hogy mer ön Endrőditől plagizálni? Nem fél az istenek bosszuló karjától???